

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS PAREIGŪNŲ
ELGESIO KODEKSAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Kodekso paskirtis

Šis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnų elgesio kodeksas (toliau – kodeksas) nustato pagrindinius Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) pareigūnų elgesio principus, reglamentuoja pareigūnų elgesį tarnybos ir ne tarnybos metu.

2 straipsnis. Kodekso tikslas

Kodekso tikslas – apibrėžti veiklos ir elgesio principus, kurių turi laikytis STT pareigūnas, vykdydamas teisės aktuose nustatytas pareigas bei funkcijas; kurti kūrybingą ir geranorišką tarnybinę aplinką, ugdyti bendradarbiavimu ir tarpusavio supratimu paremtus STT pareigūnų santykius, didinti visuomenės pasitikėjimą STT.

3 straipsnis. Kodekso taikymas

Šis kodeksas be išlygų taikomas visiems STT statutiniams valstybės tarnautojams (pareigūnams) ir kitiems STT valstybės tarnautojams bei darbuotojams.

4 straipsnis. Kodekso šaltiniai

Kodeksas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymu, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymu, Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos statutu ir kitais teisės aktais.

5 straipsnis. Pagrindinės kodekso sąvokos

1. STT pareigūno elgesys – tai pareigūno tarnybinė veikla (veikimas arba neveikimas) ir elgesys viešojoje veikloje ir privačiame gyvenime.

2. Tarnybinė veikla – tai pareigūno veikla, atliekant įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas pareigas.

3. Viešoji veikla – pareigūno santykiai su kitais jo gyvenamosios vietovės bendruomenės nariais ar kitas elgesys visuomenėje ir pareigūno visuomeninė veikla.

4. Tarnybinė etika – tai šiame kodekse, įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų pareigūno veiklos ir socialiai orientuotų etiško elgesio normų visuma.

5. Kodekso pažeidimas – tai šiame kodekse nustatytų elgesio normų pažeidimas, padarytas dėl pareigūno kaltės.

6. Privatus gyvenimas – tai pareigūno asmeninis gyvenimas ir veikla, nesusijusi su jo tarnybine ir (ar) viešąja veikla.

7. Dovana – tai turtas ar turtinė teisė (reikalavimas), neatlygintinai perduoti pareigūnui nuosavybėn, taip pat pareigūno atleidimas nuo turtinės pareigos dovanotojui ar trečiajam asmeniui, kai tai yra ar gali būti susiję su tiesioginiu ar netiesioginiu poveikiu jo veiksams ar sprendimams, susijusiems su tarnybinėmis pareigomis.

8. Kitos šiame Kodekse vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatyme vartojamų sąvokų išaiškinimą.

II SKYRIUS

PAGRINDINIAI STT PAREIGŪNŲ ELGESIO PRINCIPAI

6 straipsnis. Pagrindiniai STT pareigūnų elgesio principai

Pagrindiniai STT pareigūnų elgesio principai yra šie:

- 1) pagarba žmogui ir valstybei;
- 2) teisingumas ir nešališkumas;
- 3) sąžiningumas ir nesavanaudiškumas;
- 4) padorumas;
- 5) skaidrumas ir viešumas;
- 6) pavyzdingumas;
- 7) lojalumas valstybei ir STT;
- 8) konfidencialumas.

7 straipsnis. Pagarba žmogui ir valstybei

Pagarba žmogui ir valstybei apima šiuos reikalavimus STT pareigūnų elgesiui:

- 1) gerbti žmogų, jo teises ir laisves, valstybę, jos institucijas ir įstaigas;
- 2) laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų ir vykdyti teismų sprendimus.

8 straipsnis. Teisingumas ir nešališkumas

Teisingumas ir nešališkumas apima šiuos reikalavimus STT pareigūnų elgesiui:

- 1) kalba, veiksmais ar siūlomais sprendimais nediskriminuoti atskirų asmenų ar visuomenės grupių dėl lyties, seksualinės orientacijos, amžiaus, rasės, religijos ar įsitikinimų, odos spalvos, tautybės ar etninės priklausomybės, šeimyninės padėties ir imtis teisėtų priemonių pastebėtai diskriminacijai STT pašalinti;

- 2) neturėti asmeninio išankstinio nusistatymo priimant sprendimus;
- 3) nedemonstruoti savo simpatijų ar antipatijų ir išskirtinio dėmesio atskiriems asmenims ar jų grupėms;
- 4) konfliktinėse situacijose elgtis nešališkai, ieškoti objektyviausio sprendimo.

9 straipsnis. Sąžiningumas ir nesavanaudiškumas

Sąžiningumas ir nesavanaudiškumas apima šiuos reikalavimus STT pareigūnų elgesiui:

- 1) nesinaudoti savo tarnybine padėtimi, siekiant paveikti kitų asmenų sprendimus, jei tai gali sukelti interesų konfliktą;
- 2) nesinaudoti ir neleisti naudotis tarnybine ar kita su STT susijusia informacija kitaip, negu nustato įstatymai ar kiti teisės aktai;
- 3) nesinaudoti STT turtu ir teikiamomis galimybėmis ne tarnybinei veiklai;
- 4) neturėti asmeninių interesų ir nesiekti naudos sau, savo šeimai, artimiesiems ar draugams, vykdant savo tarnybines pareigas;
- 5) nereikalauti kitų valstybės tarnautojų pagalbos siekiant naudos sau, savo šeimai, artimiesiems ar draugams, kad nekiltų korupcijos rizika ir abejonių dėl pareigūno objektyvumo ir nepriklausomumo;
- 6) būti nepaperkamam, nepriimti dovanų, pinigų ir neatlygintinų paslaugų, išskirtinių lengvatų ir nuolaidų iš asmenų ar organizacijų, jeigu tai gali sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą.

10 straipsnis. Padorumas

Padorumas apima šiuos reikalavimus STT pareigūnų elgesiui:

- 1) saugoti nepriekaištingą pareigūno reputaciją;
- 2) vengti naudotis kito asmens klaidomis ar nežinojimu;
- 3) tarnybiniėje ir viešojoje veikloje bei privačiame gyvenime elgtis sąžiningai, garbingai ir nežeminti kitų asmenų, institucijų, valdžios ir valstybės.

11 straipsnis. Skaidrumas ir viešumas

1. Skaidrumas ir viešumas apima šiuos reikalavimus STT pareigūnų elgesiui:

- 1) užtikrinti savo veiksmų ir priimamų sprendimų viešumą, kiek leidžia teisės aktų nustatytos ribos;
- 2) aiškinti savo sprendimų priėmimo motyvus valstybės tarnautojams ir visuomenei teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis;
- 3) siekti, kad kuo plačiau visuomenė būtų supažindinama su įgyvendinamomis antikorupcinėmis priemonėmis ir korupcijos padariniais.

12 straipsnis. Pavyzdingumas

Pavyzdingumas apima šiuos reikalavimus STT pareigūnų elgesiui:

- 1) tarnybiniėje ir viešojoje veikloje bei privačiame gyvenime savo išvaizda, kalba ir elgesiu rodyti pavyzdį, laikantis visuotinai pripažintų moralės normų ir etiketo reikalavimų;

2) būti tolerantiškam, punctualiam ir paslaugiam, pagarbiai elgtis su bendradarbiais ir kitais asmenimis, spręsti konfliktines situacijas taikiai ir mandagiai;

3) visada veikti profesionaliai ir humaniškai;

4) pripažinti savo klaidas ir jas taisyti arba siūlyti taisyti;

5) nepiktnaudžiauti alkoholiu ir psichotropinėmis medžiagomis, nevirtoti narkotinių ir toksinių medžiagų;

6) vengti vartoti necenzūrinius žodžius.

13 straipsnis. Lojalumas valstybei ir STT

1. Lojalumas valstybei ir STT apima šiuos reikalavimus STT pareigūnų elgesiui:

1) laikytis duotos STT pareigūno priesaikos;

2) elgtis politiškai neutraliai ir korektiškai;

3) atsižvelgti į tai, kad viešai reiškiamas asmeninė nuomonė apie valstybės valdžios vykdomą politiką gali būti suvokiama kaip oficiali.

2. Lojalumo principo pažeidimu nelaikomas informacijos atskleidimas apie vadovų, bendradarbių ir kitų valstybės ar savivaldybių institucijų ar įstaigų tarnautojų neteisėtus veiksmus ar aplaidumą.

14 straipsnis. Konfidencialumas

Konfidencialumas apima šiuos reikalavimus STT pareigūnų elgesiui:

1) griežtai laikytis valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios ir kitos neskelbtinos informacijos apsaugos reikalavimų;

2) neatskleisti tretiesiems asmenims ir nenaudoti savo viešojoje veikloje ir privačiame gyvenime informacijos, kuri jam patikėta tvarkyti (naudoti) tarnybinėje veikloje ar kurią jis sužinojo tarnybos metu.

III SKYRIUS

PAREIGŪNŲ TARPUSAVIO SANTYKIAI

15 straipsnis. Reikalavimai pareigūnų tarpusavio santykiams

1. STT pareigūnų tarpusavio santykiai grindžiami pasitikėjimu, sąžiningumu, tolerancija, taktiškumu ir mandagumu.

2. STT pareigūnai negali siekti, reikalauti ar skatinti, kad pavaldiniai ar vadovai vieni kitiems teiktų asmenines paslaugas ar patarnavimus arba pažeistų įstatymus ar šio kodekso normas.

3. STT pareigūnai turi padėti vieni kitiems tarnybinėje veikloje, keistis įgyta patirtimi ir žiniomis, laikytis solidarumo su bendradarbiais, ginti juos nuo nepagrįstos kritikos ir netinkamos įtakos.

4. Tarnybos metu kilusius nesutarimus STT pareigūnai turi pirmiausia stengtis išspręsti tarpusavyje ir tik nepavykus vėliau gali kreiptis į aukštesnius vadovus.

5. STT pareigūnai turi netrukdyti bendradarbių darbui, be pagrindo nesidomėti jų veikla, neklaidinti įvairiais būdais.

16 straipsnis. Reikalavimai vadovaujantiems STT pareigūnams

Vadovaujantis STT pareigūnas privalo:

- 1) mandagiai, korektiškai ir pagarbiai bendrauti su darbuotojais;
- 2) būti reiklus ir teisingas pavaldiniams, visada prisiminti, kad savo elgesiu ir darbu jis rodo jiems pavyzdį;
- 3) viešai nereikšti savo simpatijų ar antipatijų pavaldiniams ir kitiems STT pareigūnams;
- 4) sukurti vadovaujamame kolektyve darbingą ir draugišką aplinką, užkirsti kelią konfliktams, šalinti nesutarimų priežastis;
- 5) duoti aiškius ir suprantamus nurodymus ar pavedimus;
- 6) pastabas dėl pavaldinių klaidų ir darbo trūkumų reikšti korektiškai, jei įmanoma – nedalyvaujant kitiems STT pareigūnams;
- 7) stengtis paskirstyti darbą kolektyve tolygiai, kad būtų efektyviai panaudotos kiekvieno pavaldinio galimybės ir kvalifikacija;
- 8) skatinti pavaldinius reikšti savo nuomonę tarnybiniams klausimais ir ją išklaudyti;
- 9) deramai įvertinti pavaldinių darbo laimėjimus;
- 10) netoleruoti asmens įžeidinėjimo ar žeminimo.

17 straipsnis. Pareigūnų santykiai su vadovais

1. STT pareigūnas, bendraudamas su vadovais, turi elgtis mandagiai, korektiškai ir pagarbiai, privalo vykdyti teisėtus jų įsakymus ar nurodymus. Pastebėjęs vadovo klaidą, pareigūnas turi taktiškai apie tai pranešti savo tiesioginiam vadovui.

2. STT pareigūnas privalo nevykdyti aukštesnio pagal pavaldumą vadovo įsakymo ar nurodymo, prieštaraujančio įstatymui ar viršijančio vadovo tarnybinius įgaliojimus. Apie tokį įsakymą ar nurodymą pranešama įstatymų nustatyta tvarka.

18 straipsnis. Draudimai STT pareigūnams

STT pareigūnams draudžiama:

- 1) viešai neigiamai pasisakyti ar svarstyti apie bendradarbių asmenybę ir kompetenciją;
- 2) menkinti kitų bendradarbių darbą;
- 3) priekabauti;
- 4) demonstruoti neigiamas emocijas;
- 5) kitaip savo elgesiu žeminti STT pareigūno ir visos institucijos vardą.

IV SKYRIUS**STT PAREIGŪNŲ ELGESIO TAISYKLĖS****19 straipsnis. Reikalavimai pareigūnų elgesiui tarnybos metu**

STT pareigūnas tarnybos metu privalo:

1) nepažeisti Lietuvos Respublikos Konstitucijos, tarptautinių sutarčių, įstatymų ir kitų teisės aktų, o susidūręs su kitų asmenų rengiamais, vykdomais ar padarytais teisės pažeidimais pagal galimybes padaryti viską, kas būtina, kad jie būtų nutraukti ir įstatymų nustatyta tvarka įvertinti;

2) savo tarnybines pareigas atlikti nepriekaištingai, laiku, efektyviai, profesionaliai ir dalykiškai bendradarbiaudamas su STT pareigūnais ir kitų valstybės ir savivaldybių įstaigų ir institucijų atstovais;

3) gilintis į atliekamų darbų esmę, vengti skubotumo ir paviršutiniškumo, nevilkinti atliekamų darbų;

4) priimti pagrįstus sprendimus ir veikti, vadovaudamasis tik viešaisiais interesais;

5) vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto, visus kylančius konfliktus spręsti taip, kad būtų apginti viešieji interesai;

6) susidūrus su skirtingais atskirų interesų grupių, bendradarbių ir kitų asmenų reikalavimais, nedaryti nepagrįstų išimčių;

7) nusišalinti nuo užduoties vykdymo, jeigu yra interesų konfliktas arba turima informacijos, jog privataus pobūdžio aplinkybės gali pakenkti STT interesams;

8) būti savikritiškas, atsakyti už savo priimtus sprendimus ir atliktus darbus bei prisiimti atsakomybę už sprendimą, net jei jis priimtas kolegialiai;

9) netrukdyti bendradarbių darbui ir be pagrindo nesidomėti jų vykdomomis funkcijomis;

10) pagarbiai išklaudyti asmenis ir imtis visų teisėtų priemonių jiems padėti, dėmesingai reaguoti į asmenų prašymus ir siūlymus, o nepagrįstus prašymus atmesti taktiškai;

11) tarnybinių pažymėjimą ir ženklą naudoti tik vykdant tarnybines pareigas teisės aktų nustatyta tvarka, vertinti juos ir saugoti;

12) tobulinti savo kalbos ir bendravimo kultūrą;

13) rūpintis tinkama ir tvarkinga išvaizda, tvarka darbo vietoje.

20 straipsnis. Reikalavimai pareigūnų elgesiui ne tarnybos metu

STT pareigūnas ne tarnybos metu privalo:

1) elgtis pagal visuotinai priimtas elgesio normas ir savo elgesiu, drausme, kultūra ir išvaizda būti pavyzdžiu kitiems asmenims, visada prisiminti, kad iš jo elgesio gali būti sprendžiama apie visą STT;

2) patekęs į konfliktinę situaciją, dėl kurios gali nukentėti STT pareigūno reputacija, nedelsdamas apie tai pranešti savo tiesioginiam vadovui;

3) nepiktnaudžiauti einamomis pareigomis, nenaudoti dokumentų, patvirtinančių einamas pareigas ir suteiktus įgaliojimus, siekdamas paveikti kitus asmenis priimti jam palankų sprendimą;

4) privatų gyvenimą tvarkyti taip, kad nenukentėtų STT interesai ir STT pareigūno reputacija.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

STT pareigūnai įsipareigoja laikytis šio kodekso reikalavimų, pasirašydami įsipareigojimą (kodekso 1 priedas). Įsipareigojimas saugomas pareigūno asmens byloje.

STT pareigūnai už šio kodekso pažeidimus traukiami drausminėn atsakomybėn Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Sprendimai, priimti įvertinant šio kodekso pažeidimus, gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.
